

Országos növényvédelmi előrejelzés a szántóföldi-és kertészeti kultúrákban 2025.07.25.

A múlt heti mérsékelt meleg idő, újabb csapadék hiányos napokkal zajlott. A szórványos kisebb esők (1-6 mm) a talaj-és növények vízháztartását nem befolyásolták számottevően, legfeljebb kis segítség volt a kritikus víz stressz elviselésében. Az aszály és annak kiterjedt tünet megjelenése – különösen az Alföldön – folytatódott.

A búza betakarítása a vége felé tart, a tarlóhántások nagy részét szinte egy hét leforgása alatt elvégezték a gazdák, melyre a korábban felázott talajok még kedvezőek voltak. A hántatlan tarlókon a gyomosodás sok esetben jelentős felületi borítottság mellett tapasztalható, ezért a gyommentesítést –különösen a parlagfű miatt – lehetőség szerint folyamatosan célszerű végezni.

KUKORICA

Kukoricában (virágzás-szemképződés) az aszályos alföldi régióban az aszálytünetek tovább fokozódtak. Ezeken a területeken a meleg száraz körülményeket kedvelő **takácsatkák** felszaporodása is lendületet vett. Az állományok alsó és középső zónájában látványos kártételek alakultak ki. A hibrid kukorica állományokban javasolt a kártevők felmérése, szükség esetén a beavatkozás ellenük.

A **kukoricabogár** egyedszáma az elmúlt időszakban emelkedő tendenciát mutat, de csak egy-egy táblán tapasztalható nagyobb egyedszám (25-40 db imágó/csapda/hét). A párosodás folyamatos, melyet többek közt a tojásoktól duzzadt potrohú nőtények gyakori jelenléte is bizonyít (1. fotó). A tojásrakás a következő napokban kezdődik. A változatos egyedszámok eddig különböző szintű bibe kártételeket mutatnak, de a legtöbb esetben jelentős kötődési rendellenességet nem okozott a kártevő.

1. fotó: Párosodó kukoricabogarak

A **kukoricamol**y rajzása a csapdázások alapján alacsony szintű, a második nemzedék imágói sok helyen még nem észlelhetők. A lárvák kártétel ezzel szemben kismértékű emelkedett, mind gyakoriságban, mind mértékben. A fertőzött növényekben a lárvák többsége idős, vagy báb állapotban található a kártevő, tehát a fokozott rajzás megfigyelés a következő napokban időszerű lesz.

A **gyapottok bagolylepke** egyedszáma általában alacsony szintű, azonban néhány alföldi területen emelkedő tendenciájú a rajzás. A tojásrakás folyamatos és szórványosan megfigyelhető a fiatal lárvák kártétele is.

NAPRAFORGÓ

Napraforgóban a **poloskák** kártétele, elterjedése továbbra sem jelentős, csupán egy-egy táblán jellemző nagyobb mérvű előfordulás. A silányabb, rosszabb vízháztartású talajokon az alsó levelek felszáradása gyakori, de ehhez más területeken a betegségek is hozzájárultak. Az alsó 3-4 levélemeleten újabb **alternária, szeptória és diaporte** tünetek jelentek meg, melyek a levelek részleges vagy teljes elszáradását okozták. A tányérokon észlelési szintű az **alternáriás betegség** megjelenése. A száraz egyelőre egészségesek, leszámítva a **szklerotíniával** fertőzött töveket. A betegség számára kedvezett az elmúlt időszak ezért újabb pusztuló növények jelentek meg szórványosan, a korábban elpusztult növényekben pedig már a szkleróciumok is megfigyelhetők.

A szántóföldi területeken a **parlagfű** fejlődése töretlen, nem ritka a 90-100 cm magas egyedek előfordulása sem. A virágbimbós növények aránya növekvő, jelenleg 70-75 % körül alakul. A parlagfű mentesítés a tarlókon, parlag területeken és tábla széleken is időszerű!

A burgonya érése, betakarítása megkezdődött (Alföld). Házi kertben általános a lombozat felszáradása, melyet részben a lassan terjedő **fitoftórás betegség**, másrészt az **alternáriás levélfoltosság** is előidéz. A gumók parásodása megfigyelhető de a nyugati országrészben a betakarítás még várhat.

ALMA, KÖRTE

Almában újabb **varasodás** tünetek csupán a páratelt, csapadékosabb (dunántúli) területeken jelentek meg. A betegség terjedése azonban lassú, a lombozaton gyenge mértékű. Az újabb fertőzéseket a kórokozó ivartalan (konídiumos) alakja továbbra is kiválthatja, ezért emelkedő fertőzési nyomás esetén a védelem szükséges lehet. A nyári alma fajták esetén az élelmezés egészségügyi várakozási időkre már legyünk tekintettel!

A **lisztharmat** terjedése is visszafogott, melyet a hajtásnövekedés csökkenése is támogat az időjárás mellett. Az **almamoly** rajzása csökkenő, a legtöbb ültetvényben viszonylag alacsony számú a kártevő. Intenzíven rajzanak azonban a különböző aknázómolyok. A nagyobb jelentőségű **almalevél aknázómoly** rajzása tömeges 370-450 db imágó/csapda/3 nap fogással, míg pl. az **almalevél-törpemoly** (7-13 db imágó/csapda/3 nap) vagy az **almalevél-sátorosmoly** (2-4 db imágó/csapda/3 nap) rajzása alacsony-észlelési szintű az ültetvényekben.

CSONTHÉJASOK/HÉJASOK

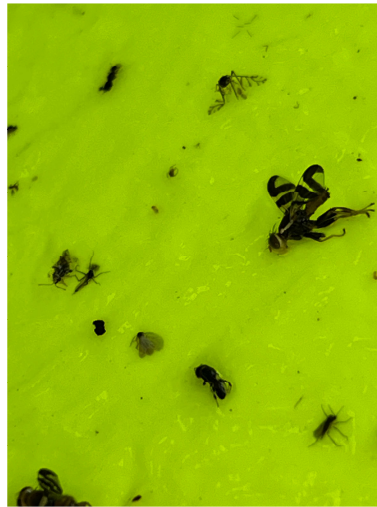
A kajszli,- őszibarack, szilva betakarítása megkezdődött illetve folyamatos a kertekben. A gyümölcsökön helyenként a **poloskák** kártétele okoz bosszúságot, illetve a kártevők szúrásnyomán fellépő **monília** betegség. A cseresznye, meggy fák a **sztigminás levéllyukacsosodás** terjedése lassú, a száraz időszakban csupán gyenge mértékű fertőzés tudott kialakulni. Megjelentek a **blumeriellás levélfoltosság** tünetei a cseresznye, meggy fák, de a betegség fellépése egyelőre nem számottevő.

Kajszli-és őszibarackban a **keleti gyümölcsmoly** rajzása folyamatos és még mindig vannak ültetvények, ahol tömeges. A **barackmoly** egyedszáma jóval alacsonyabb, de a rajzás ez esetben is folyamatos, enyhén csökkenő.

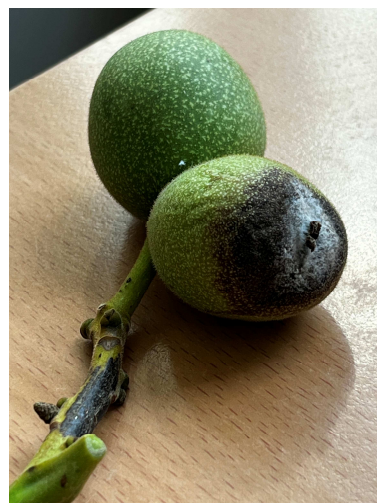
Szilvában azonban a **szilvamoly** rajzása szinte mindenütt kitart, idei évben nagy számú a populáció. A gyümölcsök károsodása, hullása intenzív. Védelem már csak a később érő fajták esetén lehetséges.

Dióban a **nyugati dióburok-fúrólégy** rajzása mostanra az ország teljes területén tapasztalható (2. fotó). Az egyedszámok –a korábbi évekhez képest- eddig alacsonyabbak, de a rendszeres, helyi megfigyelés így is javasolt a következő hetekre. A védekezéseket mindenütt célszerű megkezdeni a kártevő ellen.

Dióban megjelentek és gyakorivá váltak a **barna csúcsi elhalás** (BAN-Brown Apical Necrosis) tünetei a terméseken (3. fotó). A baktériumos és gombás fertőzés következtében barnuló végű terméseket felvágva a bélrészben is láthatóak tünetek a bél részleges vagy teljes barnulása mellett.

2. fotó: Nyugati dióburok-fúrólégy sárga ragacsos lapon

3. fotó: Barna csúcsi elhalás (BAN – Brown Apical Necrosis) dión

SZŐLŐ

Szőlőben az esős, párás helyeken jelentek meg újabb **peronoszpóra** levéltünetek, intenzív sporulálással. A zsendülés kezdetén lévő fürtök már nem érzékenyek a betegségre, a megelőző beavatkozás csak a lomb védelme miatt válhat szükségessé.

A **lisztharmat** tünet megjelenése tovább fokozódott, de az intenzíven védett ültetvényekben így is alacsony a fertőzöttség. A kórokozó felszaporodása a jövőben a lombozaton esélyes, ezért a további védelem amiatt lehet indokolt.

Az **amerikai szőlőkabóca** fejlettsége nagy változatosságot mutat, főleg L3-L4-L5 fokozatú lárvák és imágók találhatók a kertekben. A vektor ellen a védekezés a fertőzött- illetve szaporítóanyag előállító területeken kötelező, másutt javasolt.

A **fitoplazmaszerű tüneteket** mutató tőkék azonnali eltávolítása, megsemmisítése nagyon fontos a fertőzés terjedésének megakadályozása végett.

A fertőzött ültetvényekben megjelentek és sok esetben fokozódtak az **edénnyaláb betegségek** tünetei (ESCA, EUTYPÁ).

Szőlőben a **zöld cserebogarak** helyenként (Jász-Nagykun-Szolnok vármegye) jelentős kártételt okoznak a szőlő lombján (4. fotó).

4. fotó: Zöld cserebogarak kártétele szőlőn
(Fotó: Pintér Imre – Jász-Nagykun-Szolnok vármegye)

Tűh Annamária
Magyar Növényvédő Mérnöki és
Növényorvosi Kamara

Az előrejelzés a Borsod –Abaúj-Zemplén, Csongrád-Csanád, Hajdú-Bihar, Jász-Nagykun-Szolnok, Komárom-Esztergom és Zala vármegyei Növényorvosi Kamarák szakembereinek megfigyelései alapján készült.